

Солдатенко Олександр Ігорович

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва та менеджменту соціокультурної діяльності, Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка

e-mail: ssanya2012@ukr.net

Кульбако Анастасія Василівна

студентка 1 курсу, спеціальності 028 Менеджмент соціокультурної діяльності, кафедри музичного мистецтва та менеджменту соціокультурної діяльності, Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка

e-mail: kulbakoanastasia5@gmail.com

Напрямок роботи конференції – 2. Інклюзія та різноманітність в освіті ЄС.

**ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА: ПРИКЛАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДОЗВІЛЛЯ
ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ У
ЧЕРНІГІВСЬКОМУ РЕГІОНІ
INCLUSIVE EDUCATION: EXAMPLES OF LEISURE ACTIVITIES FOR
CHILDREN WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS IN THE CHERNIHIV
REGION**

Організації дозвілля дітей з особливими освітніми потребами сьогодні являється дуже важливою частиною неформальної освіти в Україні, метою якої є їх соціальна адаптація у суспільстві та залучення до активної творчої діяльності.

Згідно законодавства, ці «діти ...залучаються до позакласної та позашкільної роботи з урахуванням їх інтересів, нахилів, здібностей, побажань, віку, індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності та стану здоров'я» [3]. Групова та «індивідуальна робота організовується з вихованцем (учнем і слухачем) відповідно до можливостей, інтересів, нахилів, здібностей з урахуванням його бажань, віку, психофізичних особливостей, стану здоров'я» [2].

Як відомо, одним із головних принципів інклюзії є співпраця з батьками. «Кожна дитина має право на підтримку своїх батьків та громади, до якої вони

належать ... Від того, що усі діти, незалежно від їх відмінностей, навчаються разом, отримає перевагу кожний, – це наріжний камінь інклюзивної освіти» [1].

Основними видами організації дозвілєвої діяльності дітей з особливими потребами у Чернігівському регіоні є:

1) арт-галерея та образотворче мистецтво, які тісно пов'язані з казкою і особливо корисні дітям з порушенням дрібної моторики, проблемами фізичного і розумового розвитку;

2) ігровий зал, де розгортається ігрова програма з використанням елементів українського фольклору даної місцевості (загадки, прислів'я, прикмети, хороводи, обряди);

3) театралізоване дійство, де дітям надається рідкісна можливість зануритись у чарівний світ театру, потрапити за його лаштунки, а відтак – на імпровізовану сцену;

4) фізична культура – сприяє виживанню, зміненню сили духу; поліпшує самопочуття; підвищує рівня здоров'я; задовольняє потребу у спілкуванні та розширює коло знайомств.

Наприклад, Чернігівська Громадська організація «Голос батьків», за ініціативою батьків, що виховують дітей з особливими освітніми потребами, створила інклюзивний театральний гурт «Покоління NEXT». Туди входять крім дітей з особливими потребами: творчі люди, з досвідом акторської діяльності для підготовки і організації інклюзивних театральних постанов; майстри з виготовлення театральних ляльок і декорацій; психологи, які професійно орієнтовані на театротерапію та роботу з батьками. Налагоджено тісну співпрацю із театральними студіями Чернігівщини, які мають змогу поділитись своїми ляльками, декораціями, досвідом, творчими ідеями та школами і дитячими садочками, для спільного проведення театральних вистав.

30-31 січня 2021 року в Освітньому домі прав людини у селі Количівка Чернігівського району Чернігівської області було реалізовано інклюзивний

театральний проєкт «Повір у себе». Його підготували та провели: Інклюзивний гурт «Покоління NEXT», Громадська організація «Голос батьків», Громадська організація «Асоціація гайдів України», за підтримки National Youth Council of Ukraine – Громадської Спілки «Національна Молодіжна Рада України», що займається консолідуванням та розвитком демократичних молодіжних організацій України для захисту та представлення інтересів молоді на національному та міжнародному рівнях.

Організаторами та волонтерами (дівчатами-гайдами) була створена дружня та тепла атмосфера в якій прошов ряд цікавих заходів та майстер-класів:

- Захід «Почувай себе вільно!» налаштував дітей на взаємодію під час перебування у таборі, звільнивши від незручностей та заохотивши до відкритого спілкування;
- Захід «Знайомство через гру» став прекрасною нагодою дізнатися краще один про одного, про успіхи, захоплення, звички, особливості характеру;
- Майстер-клас «Моє місто мрій» оригінальним способом розвинув навички абстрактного мислення дітей з особливими потребами. Основним завданням цього заходу від дівчат-гайдів було створення справжньої сцени із картону для демонстрації на ній самих яскравих моментів історії рідного міста. Всі розповіді дітей були цікавими та різноманітними, їм дуже сподобалось додавати трішки магії у свій світ [4];
- Майстер-клас з «Театральної майстерності у сучасній голографічній проєкції» організував та провів Чернігівський унікальний 3D Театр тіней "Delight". Актори навчили дітей цікаво використовувати свою тінь та показали базові принципи створення вистави тіньового жанру. Діти з величезним захопленням переймали вміння синхронної взаємодії один з одним, відчувати підтримку партнера по виставі, користуватися трафаретами з картону. Самим незабутнім для дітей стала спроба самостійно підготувати та показати частину тіньової вистави «Пластилін» разом з дівчатами-гайдами та акторами;

- Майстер-клас з «Театральної майстерності» організувала та провела івент-агенція "Funny Fest" разом із командою професіональних аніматорів, які не тільки розповіли учасникам заходу про специфіку своєї роботи, а ще й надали можливість спробувати себе у цій професії. Дівчата-гайди разом з дітьми з особливими потребами створили свої власні образи та підготували театралізовані міні-вистави Ляльок-маріонеток;
- Майстер-класи «Маскарадна маска» та «Маскарад щастя» організовували та провели волонтери Громадської організації «Асоціація гайдів України». Це було прекрасне заняття на розвиток моторики рук і фантазії. Вони надали можливість учасникам інклюзивного табору проявити креатив, із величезним захопленням поринути у творчий процес створення своїми руками чудового атрибуту для сценічної гри та отримати купу задоволення від його виготовлення;
- Майстер-класи з «Акторської майстерності» та «Професія артист» організував та провів, за підтримки Чернігівської Обласної Державної Адміністрації, колектив Чернігівського обласного філармонійного центру фестивалів та концертних програм у вигляді феєричного інтерактивного шоу з іграми, піснями та танцями. Ведуча концертних номерів, артисти-вокалісти, солісти, технік з мультимедійного забезпечення, менеджер виконавців розповіли про важливість професії артиста, про її високу відповідальність перед глядачем. Вони поділились цікавими фактами зі свого творчого шляху, кумедними історіями «зелених концертів», секретами виготовлення і керування ляльками та ін.. [4];
- Майстер-клас «Приємності на згадку», на якому всі ділилися враженнями та побажаннями, підготували і провели волонтери дівчата-гайди. Він вийшов дуже душевним, теплим, веселим, прикрашеним піснями та грою на гітарі. Неформальний підхід до організації ігор та кави-брейків допоміг відновити запас сил дітям і підняти настрій всім учасникам інклюзивного табору [4];

Отже, ми бачимо на прикладі організації дозвілля дітей з особливими освітніми потребами у Чернігівському регіоні, що саме безпосередня участь батьків, вихователів, вчителів, волонтерів, працівників культури і мистецтва, за постійної підтримки держави, є одним з факторів пристосування дітей з особливими потребами до умов навколишнього середовища й успішного функціонування у ньому. Кожен свідомий громадянин повинен бути небайдужим та долучайтеся до таких цікавих проєктів у нашій країні для того, щоб ділитися частинкою своєї душі з усіма чудовими, талановитими, позитивними дітьми, незважаючи на їхні особливості.

Список використаних джерел

1. Міжнародний фонд «Відродження». Цінність інклюзивної освіти URL: https://www.irf.ua/tsinnist_inklyuzivnoi_osviti/ (дата звернення: 17.04.2021).
2. Наказ Міністерства освіти і науки від 11.08.2004 № 651 «Про затвердження Положення про порядок організації індивідуальної та групової роботи в позашкільних навчальних закладах» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1036-04#Text> (дата звернення: 17.04.2021).
3. Постанова Кабінету Міністрів від 15 серпня 2011 року № 872 «Про затвердження порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/872-2011-p#Text> (дата звернення: 17.04.2021).
4. GovServ. Покоління next URL: <https://www.govserv.org-UA/Chernihiv/102740778196765/Покоління-NEXT> (дата звернення: 17.04.2021).
5. Legal Space. Про включення в освітній процес ромських дітей говоритимуть експерти світового рівня URL: <http://legalspace.org/en/component/k2/item/10573-pro-vkli...rty-svitovoho-rivnia> (дата звернення: 17.04.2021).